

Pastisseria RAGA Major, 105 - Telèfon 72 03 53 ULLDECONA	BAR EL REBOST Carrer Calvari, 57 - Tel. 57 32 18 ULLDECONA	Video-Foto MILLAN EUROCHROM - Laboratori Fotogràfic Distribuïdor Videos JVC Avgda. Ramon Salomón, 19 - Tel. 72 03 63 ULLDECONA
COOPERATIVA AGRÍCOLA D'ULLDECONA, S.C.C.R.L. OLI VERGE D'OLIVA ACOMONT Vendes: Major, 175 - Tel. 72 00 07 - ULLDECONA	SUMINISTROS "LA SÈNIA" JOAN CORDOBA I SERRA Materials Construcció - Decoració LA SÈNIA - ULLDECONA	Mobles A R N A U Sant Lluc, 12 - Major, 82 Tel. (977) 72 03 58 ULLDECONA
Pastisseria millán Major, 115 - Tel. 72 02 82 ULLDECONA	 C.B. ELECTRODOMÈSTICS c/ major, 153 - tel. 72 06 38 - 43550 ulldecona (montsià)	 MÉS DE 30 ANYS DINS DEL MÓN IMMOBILIARI Tel. 57 31 36 ULLDECONA agilitat i gestió immobiliària
Carnisseria OLGA Major, 160 - Telèfon 72 04 64 ULLDECONA	Fusteria LAVEGA-BOSCH, C.B. Avgda. Escoles, 5 - Tel. 72 11 37 ULLDECONA	RESTAURANT - HOTEL Bon Lloc Antigua Ctra. Vinaroz, s/n. Tels. (977) 72 02 09 - 57 30 16
SOLISAN, S.L. Agente de Seguros MAPFRE C/ Sant Antoni, 28 - Tel. 72 03 37 43550 ULLDECONA (Tarragona)	 REPORTATGES FOTO/VIDEO INDUSTRIAL I MÚSICA Calvari, 2 - Tel./Fax 57 32 29 43550 ULLDECONA	Oficina Tècnica LO y SA Major, 111 - Telèfon 72 00 48 ULLDECONA
 CLAUDIA LLIBRERIA - PAPERERIA OBJECTES DE REGAL - PREMSA C/ Sant Antoni, 13 - Tel. 72 05 56 ULLDECONA	R. GRAU, S.L. FERRATGES PER A MOBLES Major, 104 - Tel. 72 06 87 - Magatzem: Ctra. Tortosa, s/n. Tels. 72 01 89 - 72 06 20 - FAX 72 11 15 43550 ULLDECONA (Tarragona)	 Forn de pa J. CASOLA C/ Murada de Dalt, 37 - Tel. 72 08 24 - ULLDECONA

Representació de l'obra L'AUCA DEL SENYOR ESTEVE. Anys 70

CENTRE CULTURAL RECREATIU

MARÇ-ABRIL 1997

Preu: 150 Ptes.

NÚM. 89

DIADA DE SANT JORDI. Venda de roses i llibres a la Plaça de l'Església

**LA VIDA DINS
 D'UNA ENTITAT**

Pàgs. 2-9

**LA COVA DE
 LES BRUIXES**

Pàgs. 10-11

**EL DOLOR DE
 L'ESCRITOR**

Pàgs. 12-13

**NOVETATS
 FILATÈLIQUES**

Pàg. 14

**GASTRONOMIA
 RACÓ POÈTIC**

Pàg. 15

LA VIDA DINS D'UNA ENTITAT, 41 anys d'experiència

L'any 1947 es va formar el Centre Cultural i Recreatiu que en un principi es va dedicar al cant i al teatre, encara que més al primer que al segon. Uns anys més tard, a causa de venir a viure a Ulldecona el Sr. Josep M. Rafi Poblet, un home de molta afició al teatre, es van posar en escena diverses obres i va crear un bon ambient teatral. En aquell temps jo no formava part encara de l'entitat.

El 1955 es va escenificar una obra titulada *El drama de Jesús*, que es feia en 5 actes, tenia 31 quadres i actuaven més de 100 actors. Es va fer al cinema Victòria i va ser un dels grans èxits de l'entitat, més tard es convertiria en *La Passió d'Ulldecona*. El desig de voler donar vida a aquesta nova entitat va fer que tots els esforços s'acumulessin per a ella i així poder arribar al que ara és la gran Passió d'Ulldecona. Això li va costar al CCR quedar-se sense gent, de tal manera que fins i tot es va pensar a dissoldre l'entitat.

A final de 1956, per Sant Lluç, a petició d'uns joves, ens vam reunir i hem van proposar de formar part del Centre Cultural i crear un grupet per fer teatre, i que jo m'encarregués de la direcció. A partir d'aquest moment, comença una llarga història que encara continua per arribar a aquest 50 aniversari o nocces d'or de l'entitat.

Per començar, aquesta nova etapa del CCR, al desembre de 1956 vam posar en escena una sainet que s'havia representat temps enrere *Orlando el furioso*.

L'any 1957 escenifiquem, amb gent nova i jove, una altra obra, un drama que també s'hauria fet abans *El Cabo Simón*, després *El médico a palos*. En totes les vetllades hi havia cant i es recitaven poesies per tal d'omplir les tardes dels diumenges. El local era al "carrer de l'Embut" i teníem èxit, omplíem el local.

En aquell temps, es va formar el Patronat de la Passió i es va desvincular del CCR, encara que no del tot, ja que es va demanar poder escenificar més obres de teatre, per així formar actors que després poguessin actuar a La Passió, tenir més gent i guanyar en la interpretació. Es va tenir la idea de posar en escena per Corpus uns autos sacramentals de Calderón de la Barca. El primer va ser *El gran teatro del Mundo*, després van seguir *La cena del rey Baltasar*, *Pleito matrimonial del cuerpo i del alma* i *El pintor de su deshonra*; tots aquests autos sacramentals es feien en col.laboració amb La Passió i es va procurar representar-los amb una gran dignitat. A cada obra intervenia

EL GRAN TEATRO DEL MUNDO. Any 1957

com a presentador una persona vinculada al poble, com per exemple, entre altres recordo a Ramon Ferré Bartral i Lluís Vives Ayora, aquest últim notari d'Ulldecona, que després va ser membre del Patronat i més tard i durant molts anys el director de La Passió, on va deixar algun quadre escrit per ell.

Per l'any 1959, vam escenificar uns *Pastorets* que en aquell moment es deien *l'Estrella de Nadal*, de Rafel Anglada.

Eren molt fàcils, ja després vam fer un salt de gegant escenificant *Els Pastorets* de Folch i Torres. En aquesta obra van participar quatre entitats: els cors de l'Orfeó Ulldeconenc, la Banda de Música d'Ulldecona, la decoració de La Passió i els actors i la posada en escena fou del CCR.

De totes les obres que representàvem, si és que es pagava entrada, l'entitat no se'n quedava els diners, sinó que es donaven a algunes entitats dedicades a beneficència. Recordo com a exemple que vam representar una obra que es deia *La Hoguera Feliz* del padre Martín Descalzo, l'entrada valia 5 ptes. i no vam obrir el teló ja que només teníem 3 persones en tot el local, tres mares de tres actors. El diumenge següent vam fer l'obra *debades* i vam haver d'esperar a començar l'obra per la gent que entrava i no podia seure, ja

- *ESTUDI
- *REPORTATGE
- *FOTO INDUSTRIAL
- *GRAFISME

ULLDECONA
MAJOR, 80
Tel.: 72 00 97

L'AMOR VENIA AMB TAXI. Any 1958

BENVINGUT MOSSÈN VIDAL. Any 1966

EL RETAULE DEL FLAUTISTA. Any 1974

EL MILLOR DEPENDENT DEL MÓN. Anys 70

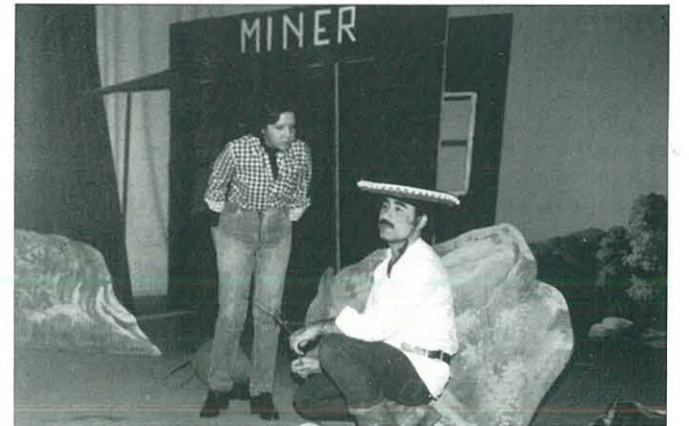
DE MES VERDES EN MADUREN. Anys 70

PETONS A GOGÓ. Anys 70

L'AMOR VENIA AMB TAXI. Anys 70

DISPARA FLÁNAGAN. Any 1977

que no tenien seients per a tots ells. També vam sortir a dir que es comportessin i guardessin silenci ja que tant els actors com els tramoies havien fet un gran esforç en aquella obra que va ser la primera en què tots els canvis, tant de decoració com de lluminotècnia es feien sense tancar el teló, a la vista del públic, cosa no vista encara ni a Ulldcona ni a molts quilòmetres al voltant. Aquesta obra fou una de les més ben representades des de la història de l'entitat.

L'any 1962 vam representar una obra que es deia *El millor dependent del món* per recaptar diners per a l'entitat que ara es diu Club de Futbol Ulldcona. Es va fer al cine Victòria, els decorats es van llogar a l'escenògraf de La Passió, Andrés Vallvé Ventosa. La vetllada va ser un èxit, fins i tot alguns membres de la junta del club de futbol van fer d'actors, recordo a Agustí Verdiell, Agos.

L'entitat anava guanyant personalitat i donant-se a conèixer fora del poble, així va contactar amb el grup Talia de Lleida i es va escenificar dos obres conjuntament *Los blancos dientes de un perro* i *La cabeza de un traidor*, de Robert Boltí, Llorenç Fonollosa i Albert Llorenç, dos actors del grup Talia es van fer molt coneguts per tots nosaltres, van fer-se dos ulldeconencs més.

LOS BLANCOS DIENTES DEL PERRO. Any 1963

La cabeza de un traidor es va preparar per a fer un gran espectacle. La part musical, el so, corria a càrrec de la Banda de Música i els cors de l'Orfeó Ulldconenc. El marc per fer l'obra es va pensar en El

Calvari. Després de buscar l'Ajuntament com a patrocinador i parlar amb el Govern Civil i la Diputació, només ens faltava l'autorització per part de l'Església, segons els mossèn, al bisbat no li va parèixer bé, perquè malgrat que no era un lloc de culte, creien que el teatre s'havia de representar en un lloc més adequat. Aquesta obra s'hauria representat a dalt de tot del Calvari, on avui dia s'escenifica la crucifixió el Divendres Sant. Estava pensada per fer-la en sis escenaris que anirien de part a part del Calvari i el públic en uns seients muntats expressament en la petita esplanada on es col·loca la gent al final del Via Crucis del Divendres Sant. Finalment, l'obra es va representar a l'Orfeó, Teatre Municipal, on es van fer igualment els sis escenaris, en tres altures diferents, l'escenari més alt de tots és on estava representada la guillotina. El cor de l'Orfeó i la Banda de Música es van col·locar entre l'escenari i les primeres files. Va ser una gran obra que va tenir molta acceptació entre el públic assistent.

L'any 1960 ens vam afiliar a la societat teatral FESTA i, en una junta general que va tenir lloc a Barcelona, vaig assabentar-me pel seu president, Tomàs Roig Llop, on es podien trobar obres de teatre escrites en català i ell, molt amablement, ens va donar l'adreça de la llibreria Millà, al carrer Sant Pau. Aquest senyor també em va dir que ell provenia d'Ulldcona, era de la família dels Moranos i era el pare de Montserrat Roig i Glòria Roig, persones molt conegudes a tot Catalunya, ja que la primera era una gran escriptora i la segona artista de teatre.

Repassant una mica la memòria, recordo que en aquest viatge que parlava abans per la reunió a Barcelona, quan vaig arribar al local on es feia vaig trobar-me que estava tot ple de policia i els que volien entrar havien de passar pel mig del cordó policial, a més que ens deien que allò no era un reunió cultural sinó de separatistes i que no entréssim perquè tindríem molts problemes. Jo vaig entrar i la meua explicació fou que havia fet 200 km. en tren per venir i 200 per tornar i que el viatge no l'havia fet per quedar-me al carrer, vertaderament pareixia que passessis per les "vaquetes".

A partir de l'any 1962, vam començar a representar alguna obra en català. Això portava molts problemes,

UN GÀNGSTER DE PAPER FI. Any 1981

LA NIÑA DE PLATA. Any 1982

PRODUCTES I SERVEIS INFORMÀTICS

VENDA I PROGRAMACIÓ D'ORDINADORS
EQUIPS D'OFICINA
PROGRAMES A MIDA I STANDARD

SYSTEMS PARTNER

Plaça Sales i Ferré, 14
Telèfon (977) 57 32 57 - Fax (977) 72 08 97
43550 ULLDECONA (Tarragona)

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS DE BARCELONA

ja que si bé no estaven prohibides, el mer fet de ser escrites en català ja era prou per que obligatòriament havien de passar per la censura, i com que els permisos no venien, o venien tard, o es censurava l'obra de tal manera que no es podia representar dins la llei, la junta del CCR va acordar que, tan si arribaven els permisos com sinó, es representarien les obres acordades. Això va portar molts problemes als organitzadors del teatre, a vegades eren unes hores detinguts, altres havien d'anar a declarar a les comissaries, moltes vegades no ens deixaven representar l'obra o venia la policia amb l'obra començada i amenaçaven el públic assistent, ens feien parar la representació, etc... Com és natural el públic que venia a veure-les i que en un principi era molt nombrós va anar minvant, ja que la gent no es volia ficar en problemes, tenien temor o estaven avorrits per totes aquestes dificultats. Sigui com sigui, el cert i segur és que ens vam quedar en un públic fidel d'unes 25 persones, i què eren 25 persones a l'Orfeó? només una renglera de butaques, però, això si, aquestes no fallaven mai i encara en portaven algunes més si podien.

A causa de la poca gent que venia a veure les obres, a la fi vam pensar en fer teatre per nosaltres, ja que ens agradava representar aquest tipus d'obres a aquest públic que no ens fallava mai. Així que vam buscar un altre lloc més petit que cabriem tots bé i en lloc de fer-ho sobre un escenari, es faria teatre-fòrum, així primer es faria l'obra i a la fi tot el públic podria prendre part en la discussió o comentari de l'obra. També vam escollir un mantenidor, per poder moderar la tertúlia. Totes les obres elegides eren de temes socials.

Això va representar el principi d'una nova època de fer teatre d'una forma diferent, no per això ens vam poder escapar de les inspeccions i prohibicions d'obres encara que fossin en teatre-fòrum. Les obres *El pan de todos* de Sartre i les *Farses Contemporànies* van ser prohibides, però les vam representar igualment. Van ser obres molt discutides entre el públic assistent pels temes de què tractaven; per la gran quantitat de públic que va venir, es van representar al local de la Cooperativa, ara bé, per haver-les representat vam patir greus conseqüències.

Aquest tipus de teatre, el vam estar fent durant uns tres o quatre anys, primer vam començar amb aquells pocs que venien a les representacions però, a poc a poc, s'hi incrementà el nombre d'assistents, de tal manera que la última representació de teatre fòrum que es va fer, *El tintero* de Carlos Muñoz i que es va representar a l'antiga presó que hi havia a l'Ajuntament, va venir tanta gent que no cabia dins del local i

es va haver de seure fora, als claustres. Aquest mateix públic va demanar de tornar a representar les obres de teatre a l'escenari, a partir d'aquell moment es va reprendre aquesta tasca i des de llavors fins avui dia, no s'ha parat d'interpretar una o més obres, segons la gent de que s'ha disposat, cada any.

La vida de l'entitat anava creixent, cada vegada érem més gent, fins que vàrem obrir les portes a tots aquells que volien entrar com a socis per fer alguna activitat que els agradés. A molts, ni els coneixia, hi havia molta joventut amb ganes de treballar i era tanta la gent que s'anava apuntant que vaig arribar a batejar l'entitat com "La legión".

Al cap de poc temps, vam canviar els estatuts, i es van crear cinc seccions diferents. Cada secció tenia autonomia per poder treballar i desenvolupar els seus afers, el local social estava a sota dels porxos, a l'antiga casa de la Feligresa, era una habitació on abans es posaven les garrofes, per això el vam batejar "la garrofera", vam anar a parar allí després que l'Ajuntament ens tragués de l'Orfeó on teníem el local social al lloc on ara estan els lavabos, pujant al primer pis.

Vam fer en aquest local una junta general on els socis que van venir no cabien i estaven asseguts a les escales fins al carrer, a causa d'això vam demanar un altre local social i després de moltes gestions ens van deixar dues habitacions a la planta baixa de l'antic convent de les monges Carmelites. Com que teníem l'entrada pel darrera gaudíem també del pati i allí ens vam trobar molt bé.

A causa de la gran varietat d'activitats que es portaven a terme dins l'entitat es va crear un gran ambient i gràcies a la tolerància es va lograr una bona convivència. Repassant i memoritzant penses en la gran quantitat d'accions culturals que es van avivar en aquests anys: concursos de redacció, pessebres, dibuix, filatèlia i numismàtica, secció de fotografia, participació en confecció de carrosses, cosso iris, excursionisme, muntanyisme i espeleologia... en aquests anys van néixer moltes inquietuds que encara avui dia continuen. En recordo de les excursions al Montsià, les Gúbies, els Ports de Besseit, es van trobar les pintures rupestres a la serra de Godall, poblats ibèrics, etc..., la participació en concursos comarcals, nacionals i internacionals de fotografia, exposicions filatèliques. El CCR, en aquells moments, va ser catalogat, tant dins, però principalment fora del nostre poble, com una entitat motor de les Terres de l'Ebre dins l'àmbit cultural, i un dels principals promotors de la llengua catalana a tot Catalunya.

Respecte al teatre, i a pesar de totes les repercussions que ens va portar fer-lo en català, vam seguir

LA FORTUNA DE SÍLVIA. Any 1982

EL CAFÉ DE LA MARINA. Any 1984

MORTS SENSE SEPULTURA. Any 1987

DOS EMBOLICS I UNA RECOMANACIÓ. Any 1984

LA DAMA DEL MAR. Anys 80

representant-lo cada vegada més en aquesta llengua (no era agradable que no ens deixessin parlar en la nostra llengua ni en els estaments oficials ni al carrer) i vam portar l'estàndard del català en els concursos de redacció, obres de teatre, i en tot allò on era possible introduir-la.

Les obres de teatre que s'han escenificat en els 40 anys que jo he estat com a director del grup en deuen ser un centenar, entre les que me'n puc recordar, per no anomenar-les totes em puc referir a unes quantes com: *Dispara Flanagan*, *El retaule del flautista*, *La fortuna de Silvia*, *El cafè de la Marina*, *L'auca del Sr. Esteve*, *Un tramvia anomenat desig*, *La Dama del Mar*, *La jungla sentimental...* i moltes més que hem representat en tots aquests anys per tot arreu de Catalunya, País Valencià i la Comunitat Aragonesa.

En quant a autors n'hi ha més de 60 dels quals els més representatius són: J.A. Ripoll; Assumpta González; Francesc Lorenzo i Gracia; Martí Camprobí i Puigmeló; Rafel Anglada; Joaquim Puigbó i Mayol; Miquel Fabra i Font; Jaume Vilanova i Torreblanca; Carles Soldevila i Lluís Cocuart; Felip Pérez Capó; Lluís Millà; C. Suqué; E. Capellades; M. del Amo; M. de Cervantes; J.M. Folch i Torres; Lope de Rueda; Calderón de la Barca; Lope de Vega; Carlos Llopis; Carlos Muñoz; Alfonso Sartre; J.L. Martín Descalzo; Robert Bolt; Victorio Calvino; Jean-Baptiste Poquelin "Molière"; Tennessee Williams; Santiago Rusiñol; Michael Frayn; Erik Ibsen; Jordi Teixidor; Josep Mª de Sagarra; Oscar Wilde; J.M. Pou Vilabella; B. Priestley.

Ja a l'any 1982, i essent president de l'entitat Gabriel Roig s'organitzaren les primeres Jornades de Teatre, que al cap de catorze anys encara continuen tan vives o més que el primer any i que molts pobles de la rodalia també han creat, donant tant al teatre, com a la pròpia llengua, un gran dinamisme. A la Diada del Castell també vam representar a l'any 1988 l'obra de Molière *El metge a garrotades*, dins de l'església que hi ha situada dins dels murs.

Un altre esdeveniment de teatre important per l'entitat va ser portar a Ulldecona la III Trobada de Grups Amateurs de Teatre de Catalunya, a la qual van assistir per primera vegada alguns grups del País

Valencià, va ésser una organització perfecta i el conseller de Cultura de la Generalitat va assistir-hi. Per a aquesta trobada, el nostre grup va posar en escena el vodevil de Michael Frayn *Pel davant i pel darrera*. Aquest any passat vam posar en escena l'obra de J.M. Pou i Vilabella *Perduts en el temps*, una obra que ha tingut un gran èxit a tots els pobles on hem anat a representar-la.

El CCR continua amb vida en tot i no deixa res per a un altre any, ens mostra que el temps que porta funcionant encara li ha donat més solera. Esperem que d'aquí a 50 anys més, l'entitat seguirà treballant amb força per la cultura del nostre poble, nosaltres ja no ho veurem però és un orgull contemplar el que ja han fet uns i allò que poden fer i faran d'altres que ens seguiran.

BENVINGUT SR. GOVERNADOR. Any 1988

LA TORRE I EL GALLINER. Any 1989

VIURE A MALIBÚ. Anys 90

EL METGE A GARROTADES. Anys 90

PEL DAVANT I PEL DARRERA. Any 1992

BALA PERDUDA

CLAUSURA DE LES XII JORNADES DE TEATRE (Tardor 1994), amb l'obra BALA PERDUDA

CAJA DE MADRID
CAIXA D'ESTAMIS

LA COVA DE LES BRUIXES

Fa molts anys, en un lloc proper, vivia una nena que es deia Bruna. No tenia més germans que els nois que l'apedregaven ni més parents que els pardals del carrer. El seu pare havia mort d'una febrada que li perjudicà la gola i la seva mare havia desaparegut poc després amb un rodamón d'aquelles contrades. Així va ser que la Bruna va ser guarida de la fresca de la nit i de la fam del dia per una dona vella amb fama de bruixota i poques amistats. La gent del poble va tenir poc mirament amb la bona acció d'aquella dona i les animà a sortir d'allí. Totes dues acompanyades d'un gat negre i un gall del mateix color van anar a raure en un cova cap a la banda del nord on era fàcil vigilar els visitants i prou propera per als que cercaven a la vella per trobar remei. No cal ni dir que es van instal·lar pobrement però els favors rebuts pels encanteris i enamoraments van fer que aquella cova s'anés abastint a poc a poc. Les nits de lluna plena eren les més profitoses. Nores abassegades i núvies incompreses formaren el petit seguici que pujava i baixava per la serra.

Bruna anà creixent a l'ombra de la vella i quan va arribar a les dues xifres va demanar saber de lletra. La vella poc que li podia ensenyar que tot ho manegava de memòria i no necessitava més que ull per triar les herbes i destresa per saber-les preparar. Tot i així no li va donar un no per resposta i va esperar que les noves visites anessin pujant per aconseguir el que volia: alguna noia desesperada que a més sapigués de lletra.

No van passar més de tres llunes quan va pujar a la cova una jove anomenada Oriana. Tenia el cos tibet i la mirada molt trista i quan començà a parlar, la veu li tremolava. Havia estat ofesa i maltractada per un xicot de bona casa i mala sang que l'havia deixat en mal lloc al davant dels seus parents i amics; i tot perquè ella s'havia mostrat esquerpa per no voler fer el compliment d'accedir a una petició de ball un diumenge a la plaça en unes festes de collita.

La vella li oferí el seu consol i una mena de xarop que si bé no mataria l'ofenedor li faria passar uns dies rabiosos. Li preguntà si sabia de lletra per a prendre unes anotacions i quan la jove respongué que sí, l'infern se li obrí. Ara només calia demanar un preu excessiu i un canvi del cost per unes lliçons a l'afillada. Tot va anar com una cua de sargantana i al cap d'uns dies les classes van començar.

Com fer anar a la mestra, tots els vespres, a la cova ho considerà un abús li demanà que cerqués un lloc on Bruna pogués anar per aprendre. No va trobar lloc millor que la seva cambra i va indicar amb un pla la porta del jardí per on podia entrar i el que havia de fer un cop dintre.

Oriana va procurar-se una pissarreta per escriure

i un cop tot a punt, pujà cap a la cova per a felicitar a la bruixa pel seu remei que havia tingut al malefactor entre llit i comuna ben enfeinat i que havia quedat a la fi de l'empresa prou malmès i desmillorat. Li explicà com s'havia servit de la seva millor amiga, la filla del taverner, per a posar-li el xarop dintre un got de vi molt fresquet que s'havia endrapat sense deixar ni gota.

Un cop acabada la contalla van quedar per als dilluns i dijous de cada setmana que era quan hi havia més moviment pels jardins de la rodalia i seria més senzill passar inadvertit.

No cal ni dir que la Bruna començà les classes des del primer dia i no parava de aprendre i preguntar. Encara que algunes lletres se li barrejaven, la seva intenció era ferma i això que l'Oriana posés tot l'interès.

Quan ja feia unes setmanes que les lliçons anaven fent de la Bruna una acceptable lectora, va tenir la dissortada nit. A la casa d'Oriana hi havia una criada que se n'adonà de que alguns dies de la setmana la jove feia tard en anar al llit i que precisament eren els dies de festeig; per tant no li va ser difícil arribar a la conclusió que algun jove saltava la tanca del verger i feia cap a l'habitació de la jove.

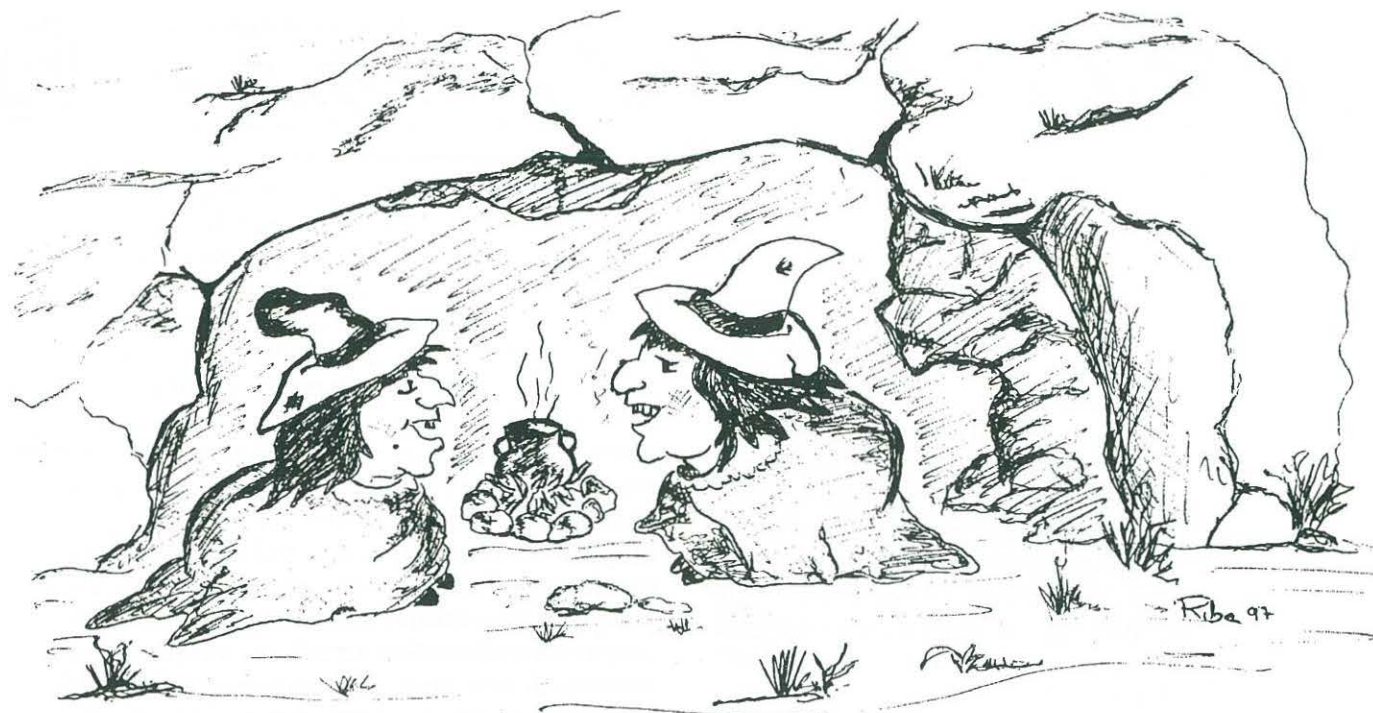
Va ser després de dinar d'un diumenge quan la criada li encomanà la seva sospita a la mare de la festejadora, i així començà a muntar l'embolic. La mare no va voler dir-ho al pare perquè la collita no anava gaire bé i ja tenia prou problemes com per a posar-ne més així que van quedar d'acord amb la criada en vigilar la jove el dia següent.

Oriana no va sospitar res, i quan ja la fosca arribà al jardí es dirigí, com sempre, cap a la porta per obrir-la. La lluna nova no va tenir pietat d'aquella trobada, vigilada des d'un balcó proper, i per complicar encara més les coses va fer que la Bruna li regalés un petit present en signe d'agraïment per la seva dedicació.

La mare interpretà aquella acció com un rictus de possessió envers la seva filla que ja endevinava perduda per les males arts d'aquella aprenent de bruixa. Es posà frenètica i començà a cridar a tort i a dret, fins que va despertar tot el veïnat i l'amo de la casa. Tan gran desori es formà que no tardà gens en arribar l'agutzil que demanà silenci i aclariment dels fets.

Poc li va valdre a l'Oriana explicar el perquè de la presència de la Bruna en el jardí. Ningú se la va creure i la Bruna enmig de sotracs, cops i empentes va anar a parar a la presó de la vila.

El nou dia es llevà i amb ell l'alcalde i el jutge, que assabentats de la notícia i després d'un bon esmorzar van enfilem cadascun per la seva banda la casa de la vila on es trobava aquella dissortada jove.

El capellà, que ja en tenia ganes d'arreglar aquell desori tampoc tardà, va fer missa a corre-cuita amb un sermó lleugeríssim i es dirigí també cap a l'Ajuntament. Va ser una llarga reunió a porta tancada i a la fi es concretà el dia del judici i l'aportació de tots els testimonis possibles.

Mentre la vella bruixa intentava assabentar-se'n de tot i feia conjuris, a tort i a dret, per deslliurar la seva afillada de les urpes d'aquella gent que només volien perjudicar una noia innocent.

El judici es celebrà el diumenge següent amb portes obertes i gran expectació. Les forces estaven prou equilibrades perquè l'opinió de la bruixa havia arribat clara i precisa. Encara no era una bruixa, era massa jove i ningú podia acusar-la d'haver preparat beguda ni encanteri. A pesar de les reticències dels més severs, tot semblava que s'acabaria bé quan la criada irrompé a la sala tot i portant a la seva mà el present que la Bruna li havia regalat a l'Oriana. L'Oriana que era present a la sala, fità la mirada a la Bruna fent-li comprendre que ella no en sabia res d'aquella ensarronada i la Bruna li tornà un curt somriure com a confirmació de la seva innocència.

Una ombra d'incertesa recorregué la sala i el jutge endevinà que allò canviaria la sentència que s'hauria de donar. Uns contra els altres quasi van arribar a les mans, perquè pressuposaven que a partir d'aquell

moment la vida d'aquell petit poble canviaria. I així va ser.

El jutge manà sortir a tota la gent i, a porta tancada, continuà el judici per acabar amb una sentència prou usual en aquells temps: la foragitació de la noia de les terres del poble. La sentència no agradà a ningú, ni tan sols a la vella bruixa que, en certs moments, fins i tot havia tingut por per la sort de l'afillada.

Una setmana després, vella i jove abandonaven la cova i se n'anaven camí amunt cap altres indrets. El poble va restar tranquil. Les sogres, en general, van recuperar salut i les malalties d'amor va anar endurint-se.

Passà el temps, la cova esdevingué refugi de pastors i l'encanteri disminuí. Tot i així el recordatori anà d'avis a nets i de tant en tant un la mira i creu que encara hi ha algú.

No vaig conèixer les bruixes d'aquesta història, però conec la cova i us convido a visitar-la i si no sabeu on és no importa. Les nits de lluna plena no cal més que mirar cap a la serra més propera i endevinar on era la porta per on entrava i sortia la Bruna, aquella noia que crec que aprenqué a llegir i escriure a la seva madastra fins que va emprendre el vol, al damunt d'una escombra, a l'infern on les bruixes poden gaudir d'un descans més que guanyat.

PROGRAMES, REVISTES,
TARIFES DE PREUS, CATÀLEGS,
TALONARIS ALBARANS, FACTURES
TAPES D'ANELLES,
I TOT TIPUS D'IMPRESOS
COMERCIALS I PUBLICITARIS

 **gràfiques
montsià**

C/. Migdia, 9 - Tel. i Fax (977) 57 31 60
43550 ULLDECONA (Tarragona)

El dolor de l'escriptor

Lectora amiga,

L'escriptor, si de veritat en vol una definició, és un ésser hexàpode: contemplar les realitats requereix de distints mitjans per poder-les relatar; però és també -i no m'equivoco- una persona dolenta: l'escriptor pateix pel fet de no resultar fidel al temps. Llavors, per què diria que escriu, Amiga? O què és escriure, almenys per a mi? Potser hauríem d'haver estat conscients que no tothom sap què és escriure, que no tothom entén quin tipus de vocació torta et mou a fer-ho; però jo la crec assabentada. S'escriu una carta, s'amaneix un poema per a l'aniversari d'un besavi per desgràcia massa vell, es guixa un examen i es copsen ràpidament les paraules encertades quan s'és un turista que tramet a la seua amant el dia a través d'una postal i al peu de la torre Eiffel. Això és escriure, però això no ho és tot. Li dic que ho és, que en té qualitats, perquè en aquelles manifestacions hi resta veritablement quelcom dels seus autors; amb tot, no es tracta d'un pòsit plenament sentimental, d'un llegat completament intimista, d'una fidel còpia de la natura que s'ha filtrat a través de l'interior. S'escriu per sobreviure, és per aquesta senzilla raó que no tothom qui escriu és escriptor, i no tots els escriptors escriuen, o no ho han fet sempre.

L'escriptor és un tipus d'hexàedre, el que vulgues: les distintes realitats vehiculades a les distintes extremitats requereixen dels diversos objectius i dels múltiples oculars que s'hi corresponen unívocament. Però aquestes qualitats de què l'escriptor gaudeix no li han de permetre de creure's mai superior: la supremacia no ha estat mai en nosaltres mateixos, no hi ha reposat i ni tan sols s'hi ha rebolcat, car no es frueix al mateix temps de totes les qualitats que a l'home poden honorar, ni es pateix tanmateix per no haver estat agraciat amb totes elles alhora. Els afalacs els rebem per la predisposició natural a certes accions, però no som vituperats si no asagem encara més aquelles qualitats innates, si no les potenciem. Per tot això a l'escriptor li cal mantenir-se impassible davant els elogis i da-

vant les crítiques: la resta del món no solament no és l'escriptor, sinó que ni tan sols ha estat dins ell; no coneix, doncs, la manera exacta com les vivències hi han cristal·litzat, quins processos hi han tingut lloc i quines de les múltiples possibilitats els han motivat, sobre quin substrat es desenvolupen la creació i la destrucció, quin són els esguerraments interiors o els drames emocionals, quines han estat les frustracions espirituals o les depressions o les violacions, o en quina mesura ha estat magna la tragèdia, i menys encara pot fer-se càrrec que s'escriu per reajustar aquesta realitat interior, perquè li reca immensament que tal història haja tingut un desenllaç cruel o, simplement, poc adient al seu gust. És impossible que davant aquest univers mutant, desequilibrat i trèmol pugui tenir efecte una crítica massa mordaç o un elogi prou incisiu: en definitiva, tots dos romanen en forma d'igual deixalla escatològica.

"L'home és la mesura de totes les coses: de les que són, en tant que són; i de les que no són, en tant que no són". Amiga, no li han desencisat mai les paraules de Protàgores pel sol motiu d'afirmar que hi havia quelcom d'inexistent, i, tot i això, no l'ha reconfortada la musicalitat d'uns mots entonats en grec, la suau ferramenta amb què han estat construïts, la notable equivalència entre la carnassa i l'ossam, el savi equilibri entre un àcid i una base? Protàgores defensa el seu relativisme davant Pericles, el governant hàbil i sensible a l'art, perquè l'art acumulat ha estat sempre la mostra de la magnificència i el barem de l'esplendor; es pot bufar brou fred, però tanmateix nedar entre escultures i bocets. L'Atenes de Fidies és l'Atenes de Pericles, i això no s'oblidarà mai, creu aquest militar que s'adreça als altres amb un to altisonant (no pas per arrogància, sinó pel costum a ser obeït i la glòria de saber-se envejat). Pericles avança unes passes amb Protàgores, qui continua dient que l'home ha de ser el centre de tota la seua pròpia obra. Desconec si Pericles se l'escoltava, però, si no es donava el cas, simulava fer-ho: s'assemblava molt a

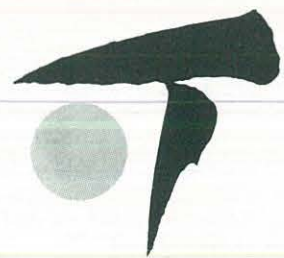
El príncep de Maquiavel. De totes formes, fins aquí comparteix l'opinió del sofista; la resta de nocions que aquest estiba amb entusiasme i no-gensmenys amb orgull potser ja no les cavil·larà. Tots dos segueixen avançant; són dues formigues enmig de l'àgora d'Atenes. S'arriben fins les escales del temple; la pell color crema dels seus peus es confon amb els marbres que trepitgen; Pericles diposita la seua mà sobre les columnes blanques on a estones el poc sol es gronxa, i torna a aterrar els seus ulls sense color sobre Protàgores: l'admira, perquè el filòsof se l'estima de temps ençà. La cara de Pericles ha eliminat qualsevol facció vana: els bucles de la seua barba es recargolen correctament, el lleuger vent no sembla pertorbar-los, tanmateix són dòcils; el bigoti una mica mal retallat oculta un llavi superior massa gruixut, massa carnós, massa vermell. A sobre els seus ulls sembla dibuixar-se un núvol grisaci i un altre darrera d'aquest; dos batallons de núvols grisacis es deixen emportar per la lluita; Pericles se sent seduït per aquells escamots en combat. Prompte el seu nas arrodonit i llarg, gairebé lleig, percep la fina olor de la terra xopa, del sòl penetrat. Plou, i la terra és conquerida sense permís per l'aigua; tot just recorda la màxima de Tales: *"tot és aigua"*. Si conclou invicte-, però això ocorre tan sols per moments. A les seues orelles arriben els sons que emet Protàgores: les sil·labes en grec, la correcta composició d'un missatge on es combinen les paraules que han passat pel paladar i han davallat per les dents aconseguen de traspasar la fina cortina que constitueix el cabell de Pericles, lleugerament pentinat en aquesta zona, en aquesta cara on no té lloc la inanitat. Les paraules no poden estavellar-se contra els seus lòbuls: gairebé no en té, només poden penetrar a través del pavelló dins el seu ésser. El cavall de batalla de Protàgores és el mateix, o sembla ser-ho a Pericles (Protàgores es repeteix, pensa): l'home ha de ser el centre dels nostres estudis i l'eix que regule com han de constituir-se les nostres obres. Pericles ho acabava de decidir: s'edificaria el Partenó a l'Atenes que més s'estima, perquè aquesta és ell mateix; demà mateix ho acordaria amb Fidies.

El preguntaràs, Amiga, per què t'he explicat, quin ha estat el motiu que m'ha induït a revelar-te com fou decidida la construcció de la seua dels déus, del bressol de la nostra cultura. ¿No et sents ara més propera a les nostres rails; no trobes molt més íntim que qualsevol edificació vol ser la làpida d'un mort, o siga, un record interminent; no creus que definitivament si et proposes d'eliminar tot tipus de demagògia queda això: el pensament íntim i egòlatra, però màgic perquè ha estat concebut per un home, i això ja és prou; no t'has aturat mai a pensar que l'obra de Miró no és l'obra d'un nen simplement pel fet que ha es-

tat cavil·lada, imaginada i pintada de forma més o menys fidel per ell, que es diu Miró; i, després de tot, no veus en aquesta la tasca de l'escriptor: no quedar-se únicament amb els fets al nostre abast, els que tothom coneix, els que tothom lloa o critica sens motius; sinó donar-los cos a partir dels propis coneixements, d'aquelles últimes vivències de què et parlava que a estones, com aquesta, traspuen des de l'estrat primer que ens forma i, per tant, ens manté; i no creus que aquell relativisme sofista, aquella contesa entre principi i atzar, entre ser i no ser, entre coneixement autèntic i ignorància i enguany ens justifica a l'hora de passar comptes als nostres arguments, a les històries que posem, a la interpretació que fem dels successos, als principis massa heresiàrques que postulem, a la nostra opció en quant disposem de la facultat de jutjar, d'opinar, de discernir, de separar, de filtrar, en quant som hòmens?

Lectora amiga, si vol que li diga quelcom més, he d'afirmar que l'escriptor ve a ser un hexàmer: acaba en sis extremitats, té sis cares i viu en sis parts. Aquesta divisió en receptacles és la que et pot resultar més disparatada; tanmateix, és la creença més madura, la més justificada, la que dona més sentit a la resta de definicions: vull que en siguin tres, perquè aquest número significa molt, múltiple, variat... Queda demostrat que el fet que les distintes formes de presentar-se la realitat requereixen d'una capacitat sorprenent (multiplicable) de síntesi, necessita de molts coneixements, de moltes interpretacions, per tal com som inconstants, per tal com canviem sovint de parer: la part final de l'hexàmer és força diferent de la inicial, per molt que no es desitge, per poc que no agrade. La darrera conté el resultat d'un procés de filtració sorprenent: en el solatge postrem només hi són els axiomes bàsics de la vida. En les parts centrals n'han romàs les lluites i tota aquella amalgama de desencisos que he inventariat fa un moment, i que no voldríem, per roïns que siguem, que s'haguessen perdut mai. I l'escriptor -amb la seua tasca sistemàtica, amb el seu treball solitari, amb una obra gairebé sempre trista que no tindrà cap estipendi- pretén que finalitze el curs eudemonista de les parts, que se sintetitzen les transgressions i els atots, les violacions i les restitucions, les perversions i les càbales, les desesperacions i les magnificències, les tragèdies i les comèdies, les destruccions i les composicions, els Pericles i els Protàgores; i que aquests arrambatges facen l'efecte de ser paraules, facen l'efecte de ser purs per tal que són semihumans, atès que són íntims. Amiga, l'escriptor viu sempre amb la secreta esperança d'escriure algun dia.

Pere Poy i Nadal

Caixa Tarragona

Mes gener/febrer

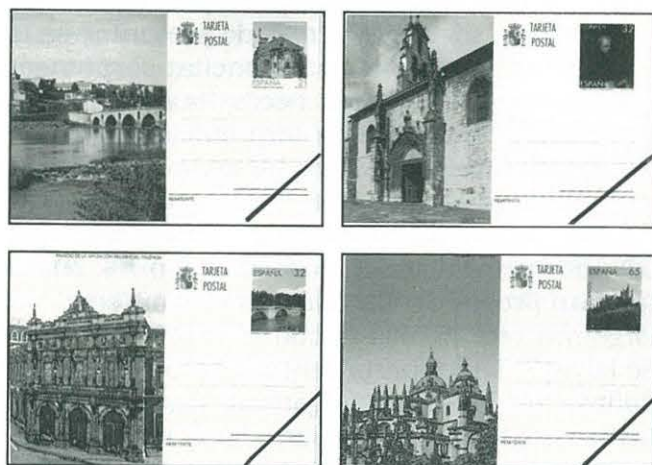
SERIE BASICA

Fecha de emisión: 27 de Enero de 1.997.
Valores: 21 y 32 pesetas.
Tirada: Ilimitada.
Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
Estampación: Huecograbado.
Tamaño: 21,5 x 24,9 mm.
Dentado: 13 3/4. Pliegos: 100 sellos.

Amb el canvi de tarifes a l'any 1977, s'han posat en circulació dos segells de l'anomenada Sèrie Bàsica, que reproduceix la imatge de S.M. el Rei D. Joan Carles I.

TARJETAS ENTERO POSTALES

Fecha de emisión: 5 de Febrero de 1997.
Valores: 21, 32, 32 y 65 pesetas.
Tirada: 250 mil.
Papel: Estucado una cara.
Estampación: Offset.
Tamaño: 148 x 105 mm.
Tamaño del sello: 25,8 x 30,3 mm.

Les quatre targetes d'aquest any són dedicades a Zamora, Palencia, Burgos i Segovia. La targeta dedicada a Zamora, reproduceix la façana nord de la catedral, així com una vista parcial de la ciutat i del riu Duero. Palencia està representada pel Palau de la Diputació Provincial i el pont romà conegut popularment com Puente de las Cillas. Burgos està representada per una de les façanes de l'església de Sant Lesmes i una imatge d'aquest sant. La dedicada a Segovia, presenta la seva catedral i el segell reproduceix el conegut Alcázar.

FAUNA ESPAÑOLA EN PELIGRO DE EXTINCION

Fecha de emisión: 30 de Enero de 1997.
Valores: 32 pesetas.
Tirada: Ilimitada.
Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
Estampación: Huecograbado.
Tamaño: 28,8 x 40,9 mm.
Dentado: 13 3/4.
Pliegos: 50 sellos.

Aquest segell està dedicat a la geneta. Mamífer carnívor de la família dels vivèrrids, de petites dimensions que viu a boscos i matolls. El seu cos, allargat, amb potes curtes i cua llarga, té un pelatge terrós amb taques fosques. És un animal nocturn i s'alimenta de rosegadors, petites aus, rèptils, insectes i fruits.

AEROGRAMA

Fecha de emisión: 14 de Febrero de 1997. Valores: 76 pesetas.
Tirada: Ilimitada. Papel: Lito azul. Estampación: Offset.
Tamaño: 167 x 93 mm. Tamaño del sello: 40,9 x 28,8 mm.

L'aerograma d'aquest any és un homenatge a dos pilots espanyols, Jesús González Green i Tomàs Feliú Rius que, del 9 al 14 de febrer de 1992, van realitzar la travessia de l'oceà Atlàntic, en direcció est-oest, a bord del baló, Ciudad de Huelva.

EXPOSICION NACIONAL DE FILATELIA JUVENIL. JUVENIA '97

Fecha de emisión: 28 de Febrero de 1997.
Valores: 32 pesetas.
Tirada: 2,5 millones.
Papel: Estucado, engomado y fosforescente.
Estampación: Huecograbado.
Tamaño: 28,8 x 40,9 mm.
Dentado: 13 3/4.
Pliegos: 50 sellos.

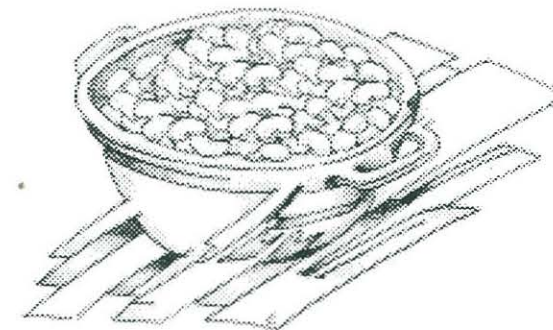
Del 28 de febrer al 9 de març, s'ha celebrat en el Puerto de Santamaría, la XV Exposición Nacional de Filatelia, Juvenil, Juvenia '97. El segell recull el cartell anunciador d'aquesta exposició.

GASTRONOMIA

"FAVES OFEGADES"

INGREDIENTS:

- 1/2 kg. de faves.
- 4 cullerades soperes d'oli.
- 2 cullerades soperes de brandy.
- 2 cullerades soperes d'anís.
- 3 alls.
- 1 tomata.
- 1 tall de cansalada.
- 1 botifarra blanca.
- 1 botifarra negra.
- 1 xoriset.
- Pebre roig.
- Sal.

Posar les faves al foc, afegir aigua fins un dit per baix del nivell de les faves.

A continuació posar l'oli, el brandy, l'anís, els alls, la tomata trinxada. La cansalada, les botifarres, el xoriset, tot a tallets, també si en tenim podem afegir trossets de pernil.

Salem, posem un polset de pebre roig i ho deixem a foc mig, tenim que sacsar-les de tant en tant.

Quan les faves tinguin un color daurat, quedi poc caldo i estigui espès, les faves ja estaran a punt.

Mª Carme

RACÓ POÈTIC

Hi ha gent que es rebel·la
contra el destí.

Hi ha gent que s'odia
amablement?

Hi ha gent que parla
sense saber.

Hi ha gent que es pot
canviar de camisa.

Hi ha gent que parla
de l'altra gent.

Abans, però, van a
missa d'una.

Hi ha gent que vol créixer
però, són, anys de proves,
afanys i dolors.

Però, com cada dia,
hi ha gent que surt
al carrer,
i diu "Bon dia"

I, jo, com cada dia,
estimaré a la gent.

I, jo, com cada dia,
escriuré versos.

I, jo, com cada dia
aniré creixent.

Cati
gener 97

Fundat l'any 1947

EDITAT AMB LA COL·LABORACIÓ
DE LA
DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

DIRECTOR:

Josep A. Lázaro Puente

CONSELL DE REDACCIÓ:

Francesc Itarte Vericat
Josep Lluís Cabañas Vidal
Joan J. Roca Labernia
Núria Ausensi Estellé
Josep A. Lázaro Puente
Isabel Bobes Castell
Mª Cinta Caballer Meseguer

DIBUIXOS:

Joan Riba i Costes

NOTES:

- El Consell de Redacció agraeix totes les col·laboracions, però es reserva el dret de la seva publicació.
- Aquesta revista, no es fa responsable de les publicacions que no vagin signades pel Consell de Redacció.
- L'exclusiva responsabilitat del text publicat ve identificat per la seva firma.

Edita:

CENTRE CULTURAL I RECREATIU D'ULLDECONA.
C.I.F. G - 43103332
Major, 147, 1r. - Apartat Correus 52
Tel. 72 11 66 - 43550 ULLDECONA
D.L.: T. 1227 - 1982

Imprimeix: gràfiques montsià

C/. Migdia, 9 - Tel./Fax (977) 57 31 60
43550 ULLDECONA (Tarragona)